

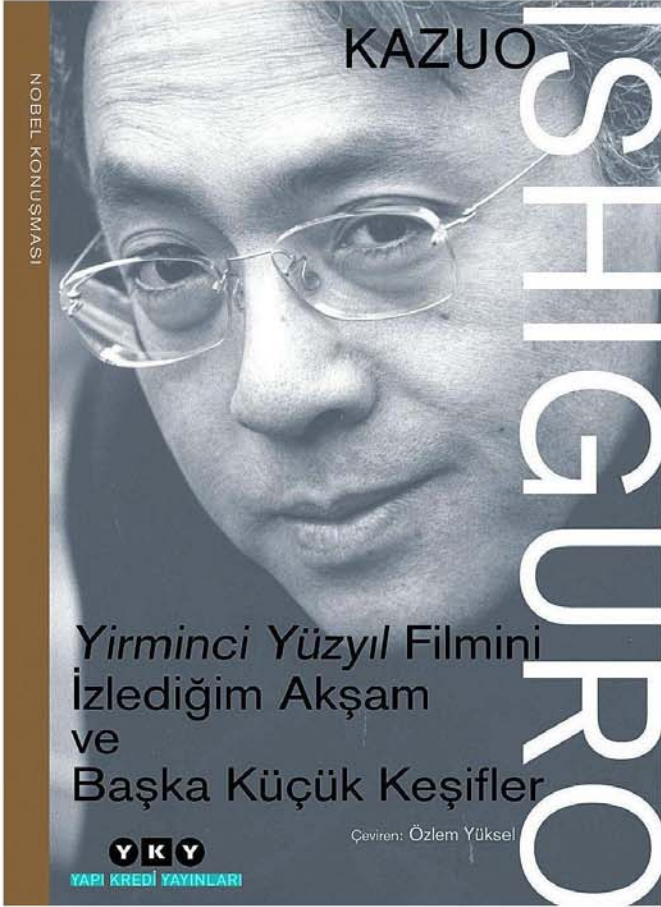
2018 Nobel Edebiyat Ödülü'nün verilmeyeceğini açıklayan İsveç Akademisi, cinsel taciz iddialarının yarattığı tartışmayı bu kararına gerekçe olarak gösterdi. Teknik anlamda mümkün olmamasına rağmen, taciz iddialarının öznesiyle beraber Akademi başkanı ve dört üye istifa etti. Akademi'nin bazı üyeleri, tüm bu gerilime rağmen geleneğin sekteye uğramaması için ödülün verilmesi gerektiğini açıkladı.

Bu tartışmalar arasında, 2017 Nobel Edebiyat Ödülü'nün sahibi Ka-

zuo Ishiguro'nun 7 Aralık 2017'deki tören konuşması, Yirminci Yüzyıl Filmini İzlediğim Akşam ve Başka Küçük Keşifler adıyla yayımlandı.

İsveç Akademisi, "Dünyayla bağların aldatıcılığının altındaki boşluğu ortaya çıkaran, duygusal gücü bulunan romanlar yazması"ni gerekçe göstererek Ishiguro'yu ödüllendirmişti. Bu gerekçeyi temellendiren konuşması, aynı zamanda Ishiguro'nun yazarlık serüvenini anlattığı tarih bir not niteliğinde.

'Mahallenin yabancıısı'nın Nobel konuşması

Japonya ve İngiltere

Ishiguro'nun yazarlıkla birlikte hayatının akışını belirleyen şey İngiltere. Hatta "Japon asıllı İngiliz yazar" ifadesi, onun edebiyatı ve yaşamının kesişim noktası. Tören konuşmasına buradan başlayıp kökleri ve İngiltere'nin hayatına ve kalemine nasıl yansıdığını anlatıyor.

Londra'nın çılgınlığından sonra taşındığı köydeki sükûnetin ve yalnızlık hissini bileşimi olan ilk öyküleri, Ishiguro'nun edebiyat dünyasına filen adım atmasını sağlıyor. Sonra kimilerini beğenmediği başka metinler ve kökene; Nagazaki'ye dönüş geliyor: "Günümüzün hâkim atmosferinde, melez kültürel bir kökenden gelen iddialı genç bir yazarın yapıtlarında kendi 'köklerini' araştırması âdeta bir içgüdüdür. Fakat benim durumum hiç de öyle değildi."

Ishiguro, yazarlık macerasını anlatırken kendisini Nobel Edebiyat Ödülü'ne getiren, daha önemlisi zihnindeki kurgulayıp kâğıda dökmesini sağlayan süreci bir bütün olarak ele alıyor. Dolaşısıyla bu zaman dilimine ailesi, İngiltere, Japonya, üniversite yılları, eşi, içinin sesini dinleyişi ve gözlemleri de dâhil.

"Çok kültürlülük bir adım ötedeyken ailemin ilk karşılaştığı İngiltere'nin bunun varlığından habersiz olduğuna inanmak güç; Japon görmek bir yana, bir İtalyan ya da Fransızla karşılaşmanın bile yeterince büyük bir hadise olduğu günler" dediği zamanlardan tüm dünyanın tanıdığı bir yazar hâline gelişin hikâyesi bu ödül konuşması. Beri yandan eski-yeni uzlaşmasının; Japon kültürü ile İngiliz kültürünü benliğinde kaynaştırma sürecinin, "mahalledeki yabancı çocuk" olmaktan enikonu sıyrılışının öyküsü...

"İyi yazmak ve okumak engelleri

yıkar"

Ishiguro'nun anlattıkları, zihninde yeniden yarattığı Japonya'ya ve yaşadığı İngiltere'ye karşılık geliyor aslında; Uzak Tepeler'in, Öksüzlüğü-müz'ün, Günden Kalanlar'ın, Değişen Dünyada Bir Sanatçı'nın, Avunamayanlar'ın, Beni Asla Bırakma'nın, Gömülü Dev'in, Noktürnler vd. kitaplarının izlerine rastlamak mümkün burada. İngiltere'de metinler kaleme alıp bunlar üzerine düşündükçe bir gerçeğe ulaşıyor Ishiguro: "Zihnimdeki Japonya'nın başından beri bir çocuğun hafızası, hayal gücü ve tahminleriyle inşa ettiği duygusal bir yapı olabileceğini kabullenmeye başladım."

Ishiguro, anımsamanın omuzlarına bindirdiği yükün ağırlığından da bahsediyor. Kitaplarında, unutmama ve hatırlama ikilemiyle boğuşan karakterler yaratan yazar, hayatın da bu gerilimle yol aldığı bilincinde. Ayrıldına vardığı bir başka gerilim ise "Kitaplarımı daha iyi yazabilirdim" hissinden doğuyor. Sonunda iş, yazar-okuyan ilişkisine geliyor: "Burada küçük ve mahrem şeyleri vurgulayıp duruyorum çünkü özünde benim yazdıklarım bunlara dair.

Sessiz sakin bir odada oturmuş yazan bir insanın, başka sessiz -ya da belki o kadar sessiz olmayan- odada oturmuş okuyan bir insanla bağ kurmaya çalışması."

Hızla dönüşen dünyada, yaşamı birkaç kez değişen Ishiguro, yorgun bir kuşağa seslendiğini ve kendisinin de yorulduğunu söylüyor. İyimserliğini, pes etmeden iletişim kurmaya borçlu olduğunu belirtip "küçük edebiyat köşesini" geleceğe hazırlama yolları bulmak gerektiğini öneriyor. Bunun da herkesin birbirini dinlemesiyle mümkün olabileceğini, "iyi yazmanın ve iyi okumanın engelleri yıkacağını" savunuyor.

Sayfa Sayısı:

48

Baskı Yılı:

2018

Yayınevi:

Yapı Kredi

Yayınları